

Bruselj, 5. december 2023
(OR. en)

16338/23

**Medinstitucionalna zadeva:
2023/0435(COD)**

**CONSOM 460
MI 1082
COMPET 1224
TOUR 44
TRANS 570
IA 344
CODEC 2379**

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 30. november 2023

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

Št. dok. Kom.: COM(2023) 905 final

Zadeva: Predlog - DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o
spremembi Direktive (EU) 2015/2302 zaradi povečanja učinkovitosti
zaščite potnikov ter poenostavitve in pojasnitve nekaterih vidikov
Direktive

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2023) 905 final.

Priloga: COM(2023) 905 final



Bruselj, 29.11.2023
COM(2023) 905 final

2023/0435 (COD)

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o spremembi Direktive (EU) 2015/2302 zaradi povečanja učinkovitosti zaščite potnikov
ter poenostavitve in pojasnitve nekaterih vidikov Direktive**

(Besedilo velja za EGP)

{SEC(2023) 540 final} - {SWD(2023) 905 final} - {SWD(2023) 906 final} -
{SWD(2023) 907 final} - {SWD(2023) 908 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Turizem ima pomembno vlogo v svetovnem gospodarstvu, saj neposredno in posredno predstavlja več kot 10 % svetovnega bruto domačega proizvoda. Zaradi naraščajočih prihodkov, padajočih stroškov v zvezi s potovanji in vse večjega obsega razpoložljivih turističnih dejavnosti se je svetovno število turistov povečalo s 680 milijonov leta 2000 na več kot 1,5 milijarde leta 2019. Evropska unija je najpomembnejša turistična destinacija na svetu in je leta 2022 sprejela približno dve tretjini vseh mednarodnih turistov. Turistična industrija ima ključno vlogo v gospodarstvu EU, saj je leta 2020 v tej panogi delalo približno 2,3 milijona turističnih podjetij in 10,9 milijona ljudi¹.

Evropski potrošniki za isto potovanje ali počitnice uporabljajo različne načine rezervacij potovalnih storitev. Ločeno lahko na primer rezervirajo prevoz in/ali nastanitev, bodisi neposredno pri različnih ponudnikih storitev bodisi prek posrednikov. Kupijo lahko spletne, nespletne in vnaprej dogovorjene turistične pakete ali turistične pakete po meri posameznika, ki združujejo različne vrste potovalnih storitev. Turistične pakete lahko ponujajo organizatorji potovanj, potovalne agencije, prevozniki in drugi akterji.

Direktiva (EU) 2015/2302 o paketnih potovanjih in povezanih potovalnih aranžmajih (v nadaljnjem besedilu: Direktiva ali direktiva o paketnih potovanjih)² je posodobila pravni okvir za paketa potovanja v skladu s tržnim in tehnološkim razvojem. Njen namen je bil zajeti nove načine rezervacije potovalnih storitev, ki so se pojavile, vključno s kombinacijami potovalnih storitev po meri posameznika, ki niso bile zajete v Direktivi 90/314/EGS³ ali so bile v pravnem sivem območju, ter v različnih pogledih okrepiti pravice potnikov v okviru paketnih potovanj. Njen cilj je bil tudi zagotoviti pravičnejšo konkurenco med različnimi vrstami potovalnih podjetij, ki so dejavna na trgu paketnih potovanj.

Izbruh pandemije COVID-19 je povzročil množične odpovedi organiziranih počitnic, hkrati pa v določenem obdobju ni bilo novih rezervacij. Zaradi posledičnih likvidnostnih težav organizatorjev turističnih paketov številni potniki niso prejeli povračil ali pa so jih prejeli precej pozneje kot v 14 dneh, kot je določeno v Direktivi. Komisija je v svojem priporočilu 2020/648 iz maja 2020 (v nadaljnjem besedilu: priporočilo iz leta 2020)⁴ določila načela o prostovoljni uporabi dobropisov in načine, kako jih narediti privlačnejše za potnike, vključno z njihovo zaščito pred insolventnostjo organizatorja. Države članice so različno uporabljale priporočilo. Več držav članic je sprejelo zakonodajo, ki odstopa od Direktive in s katero so

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_economic_analysis

² Direktiva (EU) 2015/2302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o paketnih potovanjih in povezanih potovalnih aranžmajih, spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/314/EGS (UL L 326, 11.12.2015, str. 1). Vsi sklici na posamezne člene Direktive so sklici na direktivo iz leta 2015.

³ Direktiva Sveta 90/314/EGS z dne 13. junija 1990 o paketnem potovanju, organiziranih počitnicah in izletih (UL L 158, 23.6.1990, str. 59).

⁴ Priporočilo Komisije (EU) 2020/648 z dne 13. maja 2020 o dobropisih, ki se ponudijo potnikom kot druga možnost namesto povračila za odpovedana paketa potovanja in prevozne storitve v zvezi s pandemijo COVID-19 (UL L 151, 14.5.2020, str. 10).

podaljšale roke za povračilo ali uvedle obvezne dobropise za potnike, zaradi česar je Komisija začela postopek za ugotavljanje kršitev proti 11 državam članicam.

Poročilo Komisije, objavljeno 26. februarja 2021 (v nadaljnjem besedilu: poročilo o uporabi direktive o paketnih potovanjih)⁵, vsebuje pregled tega, kako so države članice Direktivo prenesle v nacionalno zakonodajo in kako se uporablja od julija 2018. V njem je izpostavljenih več izzivov, vključno s tistimi, ki so se pojavili zaradi stečaja skupine Thomas Cook leta 2019 in pandemije COVID-19. Med težavami pri uporabi Direktive, izpostavljenimi v poročilu, so zapletenost in negotovost, ki jo povzročajo določbe o povezanih potovalnih aranžmajih, ter težave pri izdajanju povračil in učinkovitem varstvu v primeru insolventnosti v obdobju večje krize, vključno s pomanjkanjem pravil o dobropisih in negotovostjo glede obsega kritja varstva v primeru insolventnosti.

Evropsko računsko sodišče (v nadaljnjem besedilu: Računsko sodišče) je izdalo posebno poročilo o pravicah letalskih potnikov med pandemijo COVID-19⁶. Računsko sodišče je v svojih priporočilih Komisijo pozvalo, naj preuči, kako bi bilo mogoče z zakonodajnimi spremembami okrepiti pravice letalskih in drugih potnikov, tudi v primeru krize, da bi obravnavali vprašanje povračil za odpovedana potovanja in insolventnosti prevoznikov.

Platforma Pripravljeni na prihodnost je v mnenju z dne 22. marca 2022 opredelila pet težav v Direktivi in podala predloge v zvezi s tem⁷.

Ocena in pregled Direktive sta omenjena v Novi agendi za potrošnike z dne 13. novembra 2020⁸. Komisija je napovedala, da bo do leta 2022 „podrobnej[e] prouči[la], ali sedanji regulativni okvir za paketna potovanja, vključno v zvezi z varstvom v primeru insolventnosti, še vedno izpolnjuje nalogo zagotavljanja stalnega stabilnega in celovitega varstva potrošnikov, ki upošteva tudi razvoj dogodkov na področju pravic potrošnikov.“

Cilj revizije Direktive je v vseh okoliščinah, tudi v primeru večje krize, okrepiti raven varstva potrošnikov, hkrati pa izboljšati delovanje notranjega trga v sektorju paketnih potovanj. To je v skladu s prvotnimi cilji Direktive. Direktiva na splošno vsebuje zanesljiva pravila, ki urejajo paketna potovanja, in je prinesla znatne koristi z vidika varstva potrošnikov in delovanja notranjega trga. Kljub temu je ocena pokazala le delen uspeh pri doseganju njenih ciljev in izpolnjevanju potreb potrošnikov in trgovcev ter nakazala možnosti za izboljšave in poenostavitve. Ugotovljene so bile šibke točke v smislu vrzeli, pravne negotovosti in pretirane zapletenosti, v zvezi s katerimi je potrebno ciljno ukrepanje. Odprava teh pomanjkljivosti, na primer s spremembami nekaterih opredelitev pojmov ter dodanimi določbami o predplačilih in dobropisih, ob hkratni podrobni določitvi nekaterih elementov v zvezi z odpovedjo turističnih paketov zaradi neizogibnih in izrednih okoliščin ter varstvom v primeru insolventnosti, bo tako koristna za pripravo na prihodnje krize, pa tudi za uporabo Direktive v običajnih razmerah.

⁵ Poročilo o uporabi Direktive (EU) 2015/2302 Evropskega parlamenta in Sveta o paketnih potovanjih in povezanih potovalnih aranžmajih (COM(2021) 90 final), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=COM%3A2021%3A90%3AFIN>.

⁶ Posebno poročilo št. 15/2021: Pravice letalskih potnikov med pandemijo COVID-19: varstvo ključnih pravic kljub prizadevanjem Komisije ni bilo zagotovljeno, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_15/SR_passenger-rights_covid_SL.pdf.

⁷ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f/adopted-opinions_en#adoptedopinions2022

⁸ COM(2020) 696 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0696>.

- **Skladnost s predpisi s področja zadevne politike**

Direktiva spada na področje uporabe uredbe o sodelovanju na področju varstva potrošnikov in direktive o zastopniških tožbah, ki prispevata k njenemu učinkovitemu izvrševanju. Uredba o sodelovanju na področju varstva potrošnikov določa skupne izvršilne ukrepe proti trgovcem, ki ne izpolnjujejo zahtev. Direktiva o zastopniških tožbah se uporablja od junija 2023 in zvišuje raven varstva kolektivnih interesov potnikov in potrošnikov na nacionalni in čezmejni ravni, na primer z uporabo opustitvenih ukrepov in ukrepov za povrnitev škode.

- **Skladnost z drugimi politikami EU**

Po sprejetju prve direktive o paketnih potovanjih leta 1990 je bilo na ravni EU sprejetih pet uredb o pravicah potnikov pri različnih načinih prevoza. Uredba (ES) št. 261/2004 (v nadaljnjem besedilu: uredba o pravicah letalskih potnikov) na primer določa pravice letalskih potnikov v zvezi z odpovedmi letov, zavrnitvijo vkrcanja ali zamudami. Navedena uredba dopolnjuje direktivo o paketnih potovanjih. Razmerje med obema pravnima aktoma je obravnavano v različnih določbah direktive o paketnih potovanjih in uredbe o pravicah letalskih potnikov, da bi se dosegla skladnost med obema instrumentoma.

Komisija pregleduje tudi regulativni okvir za pravice potnikov v okviru pobude „Potovanja – boljša zaščita potnikov in njihovih pravic“. Pregled uredbe o pravicah letalskih potnikov zajema povrnitev stroškov za odpovedane lete, rezervirane prek posrednikov⁹. Poleg tega se načrtuje preučitev varstva potnikov v primeru insolventnosti letalskih prevoznikov in večje krize v okviru Uredbe (ES) št. 1008/2008 (uredba o zračnih prevozih)¹⁰.

Namen revizije je dodatno izboljšati skladnost med direktivo o paketnih potovanjih in uredbo o pravicah letalskih potnikov, na primer z uvedbo pravil o dobropisih in pravil o povračilih med podjetji. Pri pravilih o predplačilih¹¹ in varstvu v primeru insolventnosti, ki so del predlagane revizije, se upošteva trenutno stanje na področju pravic potnikov.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

- **Pravna podlaga**

Pravna podlaga za ukrepanje EU je člen 114 Pogodbe o delovanju EU (PDEU), ki določa, da „Evropski parlament in Svet [...] sprejmeta ukrepe za približevanje določb [...], katerih predmet je vzpostavitev in delovanje notranjega trga.“ Člen 114(3) podrobno določa, da ima „Komisija [...] v svojih predlogih [...], ki zadevajo [...] varstvo potrošnikov, za izhodišče visoko raven varstva, pri čemer zlasti upošteva nova dognanja na podlagi znanstvenih

⁹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13290-Potovanja-boljsa-zascita-potnikov-in-njihovih-pravic_sl

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13255-Revizija-uredbe-o-zracnih-prevozih_sl

¹¹ Za predplačila za turistične pakete pred začetkom potovanja se med deležniki pogosto uporablja tudi izraz „vnaprejšnja plačila“. Pologi so predplačila, ki jih potnik plača ob rezervaciji turističnega paketa ali kmalu zatem.

dejstev.“ Poleg tega člen 169(1) in člen 169(2)(a) določata, da Unija prispeva k doseganju visoke ravni varstva potrošnikov s sprejetjem ukrepov na podlagi člena 114 PDEU.

V skladu s členom 26(2) PDEU notranji trg zajema območje brez notranjih meja, na katerem velja prosti pretok blaga in storitev, podjetja pa imajo svobodo ustanavljanja. Uskladitev pravic in obveznosti v zvezi s paketnimi potovanji je potrebna za razvoj pravega notranjega trga turizma ter bo pripomogla k ohranjanju in povečanju visoke ravni varstva potrošnikov.

- **Subsidiarnost**

Ta predlog je tako kot Direktiva (EU) 2015/2302 instrument popolne harmonizacije, saj je zadeve, ki jih ureja, mogoče ustrezno rešiti le na ravni EU. Države članice ne morejo same zagotoviti, da vsi državljani EU uživajo pravice, ki jih zagotavlja Direktiva, tudi v primeru krize.

Paketna potovanja so čezmejni sektor, ne le v smislu potnikov, ki potujejo v tujino, temveč tudi v smislu paketnih potovanj, ki jih potnikom prodajajo organizatorji s sedežem v drugih državah. Cilj revizije direktive o paketnih potovanjih je posodobiti sedanja pravila in obravnavati težave, ki so bile izpostavljene v oceni. Glavna cilja direktive o paketnih potovanjih, in sicer zagotoviti, da za vse potnike v EU velja visoka in enotna raven zaščite, ter prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga, sta še vedno relevantna.

Ukrepi na ravni EU za odpravo ugotovljenih težav in vrzeli ter pojasnitev in poenostavitev pravil Direktive bodo potnikom in trgovcem zagotovili večje zaupanje v nakup in prodajo turističnih paketov, tudi čezmejno, ter izboljšali delovanje notranjega trga. Z določitvijo pravil o dobropisih, skupnih pravil o plogih in dodatnih podrobnosti o varstvu v primeru insolventnosti bo na primer zagotovljena večja enotnost pri uporabi Direktive. Če bi države članice ta vprašanja reševale neusklajeno, bi to povečalo razdrobljenost notranjega trga.

- **Sorazmernost**

Predlagana revizija direktive o paketnih potovanjih je uravnotežena in skladna z načelom sorazmernosti iz člena 5(3) PDEU. Kot je pojasnjeno v oddelku 3.3 poročila o oceni učinka, ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev, saj je revizija omejena na vidike prava s področja potovanja, za katere je potrebno ukrepanje EU.

Kot je opisano v oddelku 5.3 poročila o oceni učinka, so bile tri možnosti politike ocenjene tudi v smislu pričakovane sorazmernosti ukrepov pri reševanju ugotovljenih težav.

Predlagana revizija direktive o paketnih potovanjih temelji na možnosti iz ocene učinka, ki vsebuje manj intervencionistične ukrepe od tistih iz drugih možnosti in ki so sorazmerni z vidika pripravljenosti na krize in izven kriznih razmer (oddelek 6.1 poročila o oceni učinka). Ta pobuda zato ohranja ravnovesje med ciljem, sredstvi in posledicami ukrepa ter je zato sorazmerna (oddelek 7.4 poročila o oceni učinka). Nove določbe so prilagojene potrebam, ki jih obravnavajo, in so ciljno usmerjene ter skrbno prilagojene glede na obseg in intenzivnost.

- **Izbira instrumenta**

V poročilu o oceni učinka je ugotovljeno, da nezakonodajni ukrepi, kot so priporočila ali smernice, ne morejo doseči ciljev pobude (oddelek 5.2.1 poročila o oceni učinka).

Direktiva bi določila skladen sklop pravic in obveznosti, državam članicam pa omogočila, da ta pravila vključijo v svoje nacionalno pogodbeno pravo. Prav tako bi državam članicam

omogočila, da se odločijo o najboljšem načinu izvrševanja Direktive in sankcijah za kršitev njenih pravil. Ta predlog bo le spremenil obstoječi pravni instrument.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Komisija je leta 2019 izdala prvo poročilo o določbah direktive o paketnih potovanjih, ki se uporabljajo za spletne rezervacije na različnih prodajnih točkah¹². Poročilo je opozorilo na izzive, zlasti v zvezi s povezanimi potovalnimi aranžmaji, kot sta nejasnost pojma in težave pri razlikovanju med turističnimi paketi in povezanimi potovalnimi aranžmaji.

Leta 2021 je Komisija izdala izčrpno poročilo o uporabi direktive o paketnih potovanjih, kot je določeno v členu 26 Direktive¹³. Poročilo je razkrilo nekatere izzive pri uporabi Direktive v običajnih razmerah in v obdobju krize, zlasti pri povračilih v obdobju večje krize, kakršna je bila pandemija COVID-19.

Kot je bilo napovedano v Novi agendi za potrošnike iz novembra 2020, je Komisija oceno izvedla vzporedno z oceno učinka direktive o paketnih potovanjih¹⁴.

V oceni je bilo ugotovljeno, da ima Direktiva še vedno dodano vrednost EU. Ugotovljeno je bilo tudi, da so njeni cilji skladni s pričakovanimi potrebami potnikov in organizatorjev paketnih potovanj oziroma turističnih agentov ob sprejetju Direktive in da so še vedno relevantni. Vendar so razvoj na trgu (večinoma zaradi vse večje digitalizacije in sprememb poslovnih praks), praktične izkušnje pri uporabi Direktive in težave, ki jih je povzročila pandemija COVID-19, razkrili, da Direktiva ne izpolnjuje v celoti nekaterih potreb potrošnikov (varstvo in povračila predplačil, zapletenost nekaterih pravil, predstavitev informacij). Ugotovljeno je bilo, da so potrebni nadaljnji ukrepi. Zato je bilo v oceni ugotovljeno, da je direktiva o paketnih potovanjih le delno učinkovito prispevala k pravilnemu delovanju notranjega trga ter doseganju visoke in čim bolj enotne ravni varstva potrošnikov.

Izzivi, opredeljeni v oceni, se nanašajo na tri glavne težave.

Prva težava so izzivi pri *povračilih za odpovedane potovalne pakete*, zlasti v obdobju večje krize. Glavni dejavniki so praksa predplačil, pomanjkanje likvidnosti organizatorjev v primeru številnih sočasnih zahtevkov za povračilo in pravna negotovost v zvezi z uporabo dobropisov. Ker organizatorji pologe, ki jih prejmejo od potnikov, uporabijo za vnaprejšnje plačilo nekaterih storitev, vključenih v turistični paket, so odvisni od povračil ponudnikov storitev, da lahko potnikom povrnejo stroške v primeru odpovedi turističnega paketa.

Med pandemijo številni organizatorji niso prejeli (hitrega) povračila od ponudnikov storitev (npr. letalskih prevoznikov in hotelov), zato potnikom niso mogli povrniti stroškov v obveznem 14-dnevem obdobju. Direktiva o paketnih potovanjih ne vsebuje pravil o povračilih med podjetji v primeru odpovedi. Prav tako ne vsebuje pravil, ki bi urejala uporabo dobropisov. Dejansko so organizatorji med pandemijo potnikom namesto povračila za odpovedane turistične pakete pogosto vsilili dobropise, pravice potnikov v zvezi z dobropisi

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=COM%3A2019%3A270%3AFIN>

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=COM:2021:90:FIN>

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0696>

pa so bile nejasne. Več držav članic je celo sprejelo začasna pravila, ki so organizatorjem omogočala, da izdajo dobropise brez soglasja potnikov, ali pa so začasno ukinile pravico do povračila na podlagi direktive o paketnih potovanjih, kar je bil razlog za začetek postopkov za ugotavljanje kršitev. Komisija je maja 2020 sprejela priporočilo o prostovoljnih dobropisih, izdanih med pandemijo¹⁵. Države članice so priporočilo uporabljale v različnem obsegu.

Druga težava je, da predplačila, ki jih plačajo potniki, niso dovolj zaščitena pred *insolventnostjo* organizatorja. Varstvo v primeru insolventnosti za dobropise in pravice do povračila, ki izhajajo iz odpovedi, se med državami članicami razlikujejo¹⁶. Obstajajo tudi velike razlike med nacionalnimi sistemi varstva v primeru insolventnosti¹⁷. V nekaterih državah članicah organizatorji turističnih paketov težko pridobijo varstvo v primeru insolventnosti ali pa so lahko zavarovalne rešitve drage, zlasti v obdobju krize^{18,19}.

Tretja težava se nanaša na *težave pri izvajanju direktive o paketnih potovanjih*. Nekatere določbe niso dovolj jasne, vsebujejo vrzeli ali so prezapletene, s čimer prispevajo k različnim ravnam varstva potrošnikov v praksi in izkrivljanju konkurence. To na primer velja za pojem „turistični paketi s povezanimi postopki spletne rezervacije“²⁰ in določbe o povezanih potovalnih aranžmajih, kritje zahtevkov za povračilo in dobropisov z varstvom v primeru insolventnosti ter pravila o odpovedi v primeru neizogibnih in izrednih okoliščin. Poleg tega potnikom ni vedno jasna vloga različnih strani (organizatorjev, turističnih agentov in ponudnikov storitev), tudi v zvezi s povračili. Tudi uporaba obrazcev standardnih informacij je zapletena in bi lahko bila uporabnikom prijaznejša.

• **Posvetovanja z deležniki**

Komisija je izvedla številne dejavnosti posvetovanja, vključno z javnimi in ciljno usmerjenimi posvetovanji z deležniki. Prizadevala si je za čim širša posvetovanja, da bi se zbrali prispevki, dokazi in pojasnila o potrebah različnih kategorij deležnikov (npr. potnikov/potrošnikov, organizatorjev potovanj, fizičnih in spletnih potovalnih agencij, prevoznikov, nacionalnih organov, skladov za varstvo v primeru insolventnosti, potrošniških in poslovnih združenj, akademskih ustanov in nevladnih organizacij). Razprave z deležniki so bile osredotočene na naslednje tri specifične cilje:

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32020H0648>

¹⁶ Sedanja praksa v državah članicah je različna. Šest izmed držav članic, ki so odgovorile na vprašanja Komisije v postopku posvetovanja, do določene mere že krije dobropise in/ali zahtevke za povračilo z varstvom v primeru insolventnosti, šest pa jih ne.

¹⁷ Direktiva o paketnih potovanjih namenoma prepušča državam članicam, da določijo podrobnosti svojih nacionalnih sistemov varstva v primeru insolventnosti, pod pogojem, da sistem izpolnjuje merila iz člena 17 in uvodnih izjav 39–40. Sistemi varstva v primeru insolventnosti lahko torej temeljijo na (javnih ali zasebnih) skladih, zavarovanju ali bančnih jamstvih, kar vodi do različnih sistemov varstva v primeru insolventnosti po EU.

¹⁸ Poročilo s sestanka osrednjih kontaktnih točk z dne 10. novembra 2022,

<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/meetings/consult?lang=en&meetingId=45937&fromExpertGroups=true>.

¹⁹ Ciljno usmerjena raziskava za nacionalne pristojne organe (insolventnost), odgovori za šesto četrtletje, ki kažejo, da so se cene rešitev, ki temeljijo na zavarovanju, zvišale.

²⁰ Pojem je opredeljen v členu 3(2)(b)(v): „kombinacij[a] vsaj dveh različnih vrst potovalnih storitev za namen istega potovanja ali počitnic, če: [...] se te storitve [...] kupijo pri različnih trgovcih prek povezanih postopkov spletne rezervacije, pri katerih trgovec, s katerim je bila sklenjena prva pogodba, drugemu trgovcu ali trgovcem posreduje ime potnika, podatke o plačilu in elektronski naslov potnika, pogodba s slednjim trgovcem ali trgovci pa se sklene najpozneje 24 ur po potrditvi rezervacije prve potovalne storitve.“

- izboljšati zaščito predplačil potnikov in njihovo pravico do hitrega povračila že opravljenih plačil v primeru odpovedi, tudi v obdobju večje krize, hkrati pa ohraniti likvidnost organizatorjev turističnih paketov (obravnavanje prve težave);
- okrepiti zaščito potnikov pred insolventnostjo organizatorja potovanja, tudi v primeru večje krize, hkrati pa zagotoviti enake konkurenčne pogoje na notranjem trgu (obravnavanje druge težave);
- povečati pravno varnost in izvršljivost direktive o paketnih potovanjih s pojasnitvijo in/ali poenostavitvijo nekaterih določb Direktive, ki bi se lahko razlagale različno ali ki jih deležniki v praksi težko uporabljajo (obravnavanje tretje težave).

Med postopkom posvetovanja, ki se je začel z objavo poziva k predložitvi dokazov avgusta 2021 in se je nadaljeval do maja 2023, je Komisija uporabila vrsto metod in oblik posvetovanja. Med njimi so bili:

- Aposvetovanje o začetni oceni učinka in 13-tedensko odprto javno posvetovanje, katerih namen je bil zbrati stališča vseh deležnikov;²¹
- ciljno usmerjena posvetovanja z različnimi deležniki (javnimi organi, potrošniškimi organizacijami, poslovnimi združenji), večinoma kot nadaljevanje več delavnic in srečanj;
- spletne ciljno usmerjene tematske delavnice, vključno s sestanki strokovne skupine deležnikov v podporo uporabi direktive o paketnih potovanjih²². Za pripravo na srečanja, ki jih je gostila Komisija, so bili vnaprej poslani vprašalniki in dokumenti za razpravo;
- spletne delavnice, ki jih je organiziral zunanji svetovalec, da bi udeležence (poslovna združenja in posamezna podjetja, vključno s potovalnimi podjetji, potrošniškimi organizacijami in evropskimi potrošniškimi centri) seznanili z napredovanjem študije in zbrali informacije o ključnih ugotovitvah v interaktivni obliki;
- delavnice, ki so jih organizirali deležniki (npr. Združenje evropskih jamstvenih skladov za potovanja in turizem, Evropsko združenje potovalnih agentov in organizatorjev potovanj), so bile priložnost za zbiranje podatkov od deležnikov o varstvu v primeru insolventnosti v potovalnem sektorju in predplačilih;
- ciljno usmerjene raziskave, ki jih je izvedel zunanji svetovalec, da bi zbral informacije o stališčih in izkušnjah deležnikov v zvezi s trenutnimi tržnimi trendi na področju paketnih potovanj, vključno s pravicami do odpovedi, uporabo dobropisov in povračili. Cilj je bil tudi opredeliti glavne izzive veljavne zakonodaje, glavne stroške in koristi;
- razgovori, ki jih je opravil zunanji svetovalec v dveh fazah in vključujejo sklop razgovorov za opredelitev ključnih vprašanj ter poglobljene razgovore z deležniki;
- sestanki na tehnični ali politični ravni. Pregled direktive o paketnih potovanjih je bil obravnavan tudi na politični ravni, zlasti na neformalnih ministrskih srečanjih med različnimi predsedstvi Sveta;
- dvostranska spletna srečanja s številnimi deležniki;
- dokumenti o stališčih potrošniških združenj, poslovnih združenj in nacionalnih organov;
- mnenje platforme Pripravljeni na prihodnost z dne 22. marca 2022²³. Platforma Pripravljeni na prihodnost je v mnenju o direktivi o paketnih potovanjih opredelila pet težav in podala pet zadevnih predlogov.

²¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13117-Paketna-potovanja-pregled-pravil-EU_sl

²² <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=sl&groupId=3617&fromMeetings=true&meetingId=45600>

Povratne informacije na podlagi dejavnosti posvetovanja so pokazale naslednje.

- Velika večina deležnikov je potrdila, da so imeli med pandemijo COVID-19 potniki iz vseh držav članic velike težave pri izterjavi predplačil za odpovedane turistične pakete v 14 dneh. Potrošniške organizacije in številni nacionalni organi so menili, da bi bilo treba zaščitno predplačil, ki jih plačajo potniki, okrepiti.
- Hkrati so organizatorji opisali težave pri pridobivanju povračil plačil, opravljenih ponudnikom storitev. Nekateri ponudniki, zlasti letalski prevozniki, zahtevajo polno predplačilo. Večina podjetij je poudarila, da bi pozdravila novo pravilo EU, v skladu s katerim bi morali ponudniki storitev organizatorjem povrniti stroške v določenem roku, krajšem od 14 dni.
- Večina potrošniških organizacij in javnih organov je menila, da so različni sistemi varstva v primeru insolventnosti v EU privedli do višje ravni varstva pred insolventnostjo organizatorjev v nekaterih državah članicah in nezadostne zaščite potnikov v drugih državah članicah. Vendar v podporo temu stališču niso bili predloženi konkretni primeri.
- IV nekaterih državah članicah naj bi organizatorji težko pridobili varstvo v primeru insolventnosti za kritje predplačil in povratka potnikov. To je posledica nezadostnih zavarovalnih rešitev na trgu ali zavarovalnih rešitev, ki se ponujajo le po pretirano visokih cenah, zlasti v obdobju krize. Obstajajo tudi različne prakse v zvezi s kritjem zahtevkov za povračilo in dobropisov, kadar je turistični paket odpovedan, preden organizator potovanja postane insolventen.
- Večina deležnikov je imela težave pri izvajanju direktive o paketnih potovanjih v zvezi z razlago in izvrševanjem pojmov „turistični paket s povezanimi postopki spletne rezervacije“ in „povezan potovalni aranžma“, pri izvajanju nekaterih obveznosti obveščanja in pri ugotavljanju, ali je bila odpoved pogodbe o paketnem potovanju utemeljena z neizogibnimi in izrednimi okoliščinami. Te težave so se pokazale med pandemijo COVID-19.
- Potrošniške organizacije so pozvale k večji jasnosti glede ustreznega trenutka za odpoved pogodbe zaradi „neizogibnih in izrednih okoliščin“ ter ustreznosti, dokazov in pravnega učinka uradnih opozoril glede potovanj. Večina pristojnih nacionalnih organov je pozvala k pojasnitvi pravil, ki urejajo odpovedi potovanj. Potniki in podjetja so menili, da neobstoj pravil o „opozorilih glede potovanj“ ogroža učinkovitost opredelitve „neizogibnih in izrednih okoliščin“.

Komisija je vse povratne informacije upoštevala pri odločanju o tem, katere možnosti bo podprla. Več informacij o posvetovanjih je na voljo v Prilogi 3 k oceni učinka.

• **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

Komisija je najela zunanje strokovnjake za pripravo študije, v kateri so bili zbrani dokazi, ki so bili uporabljeni v podporo oceni učinka in pri pripravi tega predloga. Rezultat je bila „Študija v podporo pripravi ocene direktive o paketnih potovanjih vzporedno z oceno učinka njene morebitne revizije“²⁴.

Ocena Komisije je temeljila tudi na ustrezni strokovni literaturi in sodni praksi Sodišča.

²³ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f/adopted-opinions_en#adoptedopinions2022

²⁴ Objava je v pripravi.

- **Ocena učinka**

O oceni učinka²⁵ se je 5. julija 2023 razpravljalo z Odborom za regulativni nadzor. Odbor je 7. julija 2023 izdal negativno mnenje, v katerem je navedel, da poročilo ni bilo dovolj jasno glede obsega težav, osnovnega nedelovanja trga in specifičnih ciljev pobude ter da analiza učinka ni bila sorazmerna z obsežnostjo težav. Poleg tega je bilo ugotovljeno, da v poročilu niso vnaprej opredeljene vse ustrezne kombinacije možnosti in da ni zagotovljena dosledna primerjava možnosti. Zato je bilo poročilo o oceni učinka bistveno preoblikovano. Obseg težav, osnovne tržne ali regulativne pomanjkljivosti ter specifični cilji te pobude so bili bolje opisani in količinsko opredeljeni, kolikor je bilo to mogoče. Revidirano poročilo je vsebovalo tudi jasnejši opis vseh možnosti politike in jih primerjalo z vidika uspešnosti, učinkovitosti, skladnosti in sorazmernosti. Analiza učinka je bila okrepljena na več načinov, vključno z razširitvijo količinske opredelitve morebitnih učinkov in z zagotovitvijo podrobnejših analiz občutljivosti. V poročilu so podrobneje pojasnjeni tudi učinki na MSP in možnosti za zmanjšanje stroškov.

Odbor za regulativni nadzor je revidirano poročilo o oceni učinka pregledal 6. septembra 2023. Odbor je 28. septembra 2023 izdal pozitivno mnenje s pridržki²⁶, v katerem je ugotovil, da poročilo ni dovolj jasno navajalo splošnega učinka na potrošnike in da bi bilo treba okrepiti kvalitativno analizo za boljše utemeljitev ukrepanja. Pridržki odbora so bili obravnavani. To je vključevalo vidnejše in jasnejše opise izhodiščnih ocen in splošnega učinka na potrošnike. Poleg tega je bila kvalitativna analiza dodatno izboljšana za boljše utemeljitev ukrepanja. Podrobneje je bil opisan tudi morebiten vpliv na mednarodno konkurenčnost.

V oceni učinka so bili preučeni različni zakonodajni ukrepi, ki bi lahko s spremembo direktive o paketnih potovanjih odpravili ugotovljene težave, da bi se dosegli cilji pregleda. Ukrepi so bili razvrščeni v tri možnosti politike z različnimi pristopi: prožnejše rešitve in minimalni stroški (možnost A), bolj togi ukrepi (možnost B) ali največja učinkovitost v kriznih razmerah z višjimi stroški (možnost C).

Možnost A zajema uvedbo ciljnih sprememb direktive o paketnih potovanjih, da se ta pojasni in poenostavi ter se poveča njena učinkovitost, tudi v kriznih razmerah. Vključuje pravila o prostovoljnih dobropisih, pravico do povračila med podjetji v primeru odpovedi storitev in prožno omejitev pologov na 25 %, ki se lahko poveča, kadar je to potrebno za zagotovitev organizacije in izvedbe paketa. Njen cilj je tudi okrepiti varstvo v primeru insolventnosti, hkrati pa pojasniti, da so dobropisi in zahtevki za povračila kriti z varstvom v primeru insolventnosti. Vendar pa ne zavezuje držav članic, da ustanovijo rezervni sklad za varstvo v primeru insolventnosti ali krizni sklad, ki bi potnikom zagotavljal hitra povračila v primeru večje krize.

Možnost B vključuje bolj toge ukrepe, ki povečujejo stroške za različne kategorije deležnikov (podjetja in potnike). Določa na primer strogo omejitev pologov na 20 % za organizatorje turističnih paketov in obvezne dobropise v primeru večje krize.

Možnost C vključuje ukrepe za doseganje najvišje ravni varstva potrošnikov v zvezi s povračili za odpovedane turistične pakete in varstvom v primeru insolventnosti, zlasti v

²⁵ SWD(2023) 906, objava v pripravi.

²⁶ SEC(2023) 540, objava v pripravi.

primeru krize, vendar pa so njeni stroški visoki. Vključuje strogo omejitev pologov na 20 % za organizatorje in ponudnike storitev ter obvezno ustanovitev kriznega sklada.

Na splošno je možnost A najboljša. Čeprav ne vsebuje najučinkovitejših ukrepov za reševanje ugotovljenih težav v vseh pogledih in ne nudi najvišjega možnega varstva potrošnikov, prinaša znatne koristi za potnike in podjetja, tudi v smislu pripravljenosti na prihodnjo krizo, poleg tega pa so njeni stroški najnižji. Možnost A je najučinkovitejša in najbolj skladna od treh ocenjenih možnosti.

Zato bi se v okviru prednostne možnosti pologi omejili na 25 % skupne cene turističnega paketa, pri tem pa bi se organizatorju omogočilo, da zahteva preostalo plačilo štiri tedne pred začetkom organiziranih počitnic. Vendar bi organizatorji ohranili prožnost, da zahtevajo višje pologe, če je to utemeljeno s potrebo po višjih predplačilih ponudnikom storitev ali za kritje drugih stroškov, ki so posebej povezani z organizacijo in izvedbo turističnega paketa, če je to potrebno za kritje teh stroškov ob rezervaciji²⁷. Na splošno bi breme za podjetja ostalo omejeno in pričakovati je mogoče le rahlo zvišanje cen za potnike.

Ta možnost bi poleg tega uvedla pravico do povračila med podjetji, kadar zadevna storitev ni izvedena. V takem primeru bi bil organizator potovanja upravičen do povračila plačil ponudniku (ali ponudnikom) storitev, npr. letalskim prevoznikom in hotelom, v sedmih dneh po tem, ko je bila storitev odpovedana ali ni bila izvedena. To bi organizatorjem omogočilo, da potnikom povrnejo stroške v 14-dnevem roku za povračilo, določenem v Direktivi, hkrati pa ohranijo likvidnost. Če ponudnik potovalnih storitev odpove ali kako drugače ne izvede storitve iz turističnega paketa, vendar pogodba o paketnem potovanju še vedno obstaja, bi morala pravica do povračila v sedmih dneh organizatorjem omogočiti, da potnikom zagotovijo nadomestne aranžmaje. Poleg tega bi lahko organizatorji namesto povračila ponudili dobropise, če bi upoštevali posebna jamstva, ki so v veliki meri v skladu s priporočilom Komisije iz leta 2020.

Poleg tega bi lahko države članice uvedle mehanizme, ki bi potnikom zagotavljali povračilo v skladu s pravnimi zahtevami, na primer v primerih odpovedi turističnih paketov zaradi neizogibnih in izrednih okoliščin ter kadar organizatorji ne bi mogli izpolniti svojih obveznosti glede povračila. Kadar države članice uvedejo ali ohranijo take mehanizme, bodo morale Komisijo in osrednje kontaktne točke drugih držav članic o njih obvestiti. Taki mehanizmi se običajno financirajo izključno s prispevki organizatorjev. Le v izjemnih okoliščinah lahko take mehanizme sofinancirajo države članice, njihova uvedba pa ne sme posegati v določbe Unije o državni pomoči. Ta določba bi bila dolgoročno stroškovno nevtralna. Na splošno bodo ti ukrepi izboljšali varstvo potrošnikov z zelo omejenimi stroški za podjetja (organizatorje paketnih potovanj in ponudnike storitev).

Da bi bolje zaščitili potnike pred insolventnostjo organizatorjev, je namen predloga okrepiti pravila o insolventnosti direktive o paketnih potovanjih. Države članice se bodo še naprej same odločale o tem, kako najbolje izvajati učinkovit sistem varstva v primeru insolventnosti, vendar predlog vsebuje dodatne podrobne opredelitve. Države članice bodo morale nadzorovati ureditev varstva v primeru insolventnosti organizatorjev in spremljati trg za zagotavljanje varstva v primeru insolventnosti, po potrebi pa bodo lahko zahtevale drugo raven zaščite, na primer rezervni sklad. Ker direktiva o paketnih potovanjih že zahteva

²⁷Ta ukrep bi bil v skladu s sedanjo prakso v Nemčiji, kjer so na podlagi nacionalne sodne prakse v zvezi z nepoštenimi pogodbenimi pogoji pologi omejeni na 20-odstoten polog ob rezervaciji, preostanek pa zapade največ 30 dni pred začetkom potovanja. Kot izjema od tega splošnega pravila je lahko polog višji od 20 %, če ga organizator ustrezno utemelji zaradi stroškov, ki nastanejo ob sklenitvi pogodbe.

določeno raven varstva v primeru insolventnosti in ker bi prednostna možnost določala le, kako doseči ta cilj, ta podrobna opredelitev verjetno ne bo povečala stroškov. Predlog nadalje pojasnjuje, da so dobropisi, ki se ponudijo namesto povračila, in neporavnane terjatve za povračilo kriti z varstvom v primeru insolventnosti. Zato bi lahko v praksi povzročil nekoliko višje stroške varstva v primeru insolventnosti za podjetja v tistih državah članicah, v katerih dobropisi in zahtevki za povračila trenutno niso kriti z varstvom v primeru insolventnosti. Ta povečanja stroškov se bodo morda prenesla na potnike. Hkrati bo ta ukrep koristil organizatorjem, saj bodo dobropisi za potnike postali privlačnejši. Na splošno bo posledično povečanje stroškov verjetno omejeno.

Poleg tega predlog iz direktive o paketnih potovanjih črta eno vrsto povezanih potovalnih aranžmajev (vrsta (a) povezanih potovalnih aranžmajev) in tri obrazce z informacijami. Spremenila bi se opredelitev pojmov „turistični paket s povezanimi postopki spletne rezervacije“ in „turistični paket, kupljen na eni prodajni točki“. S tem bi se uvedla enostavnejša, jasnejša in bolj izvršljiva pravila ter jasnejše informacije za potnike, kot predlagajo številni deležniki, hkrati pa bi se ohranila ali povečala sedanja raven varstva potrošnikov. Navedeno bi bilo, da so uradna opozorila glede potovanj pomemben element pri ugotavljanju, ali turističnega paketa ni mogoče izvesti zaradi neizogibnih in izrednih okoliščin, hkrati pa bi bilo treba ohraniti načelo ocene vsakega primera posebej. Predlaga se tudi, da se določi, da se lahko okoliščine v državi odhoda, prebivališča in kraja potovanja upoštevajo pri oceni pravice potnikov do odpovedi turističnega paketa zaradi neizogibnih in izrednih okoliščin. V predlogu bodo pojasnjene vloge različnih akterjev, vendar bo zakonska obveznost povračila predplačil ostala na strani organizatorja. Te spremembe bodo zagotovile večjo jasnost za potnike in organizatorje turističnih paketov, s tem pa bi morale zmanjšati upravne stroške za podjetja in škodo za potrošnike.

Pri prednostni možnosti bo potrošnikom koristno dejstvo, da bodo poenostavljena in pojasnjena pravila zmanjšala možnosti za izogibanje ter pojasnila informacije, ki so na voljo potnikom, kar bo privedlo do manjšega števila pravnih sporov, s čimer bodo vsi deležniki prihranili čas, stroške in trud. V zameno za te koristi za potnike se pričakuje, da se bodo cene turističnih paketov nekoliko zvišale (tj. za 0,3 %), saj se pričakuje, da bodo organizatorji (in ponudniki storitev) morebitno povečanje stroškov prenesli na potrošnike. Vendar je to majhno zvišanje cen zanemarljivo v primerjavi z drugimi dejavniki, tudi z zelo visoko inflacijo, ki je v zadnjih dveh letih prizadela večino gospodarstev, vključno z državami članicami EU. Poleg tega nedavni dokazi iz raziskave o prenovi predpisov ATOL²⁸ v Združenem kraljestvu in povratne informacije potrošniških organizacij EU^{29,30} kažejo, da potniki včasih raje plačajo bistveno več, da bi bili deležni večje zaščite. Zato se ne pričakuje, da bi ukrepi iz prednostne možnosti povzročili zmanjšanje nabave turističnih paketov pri potnikih.³¹ Na splošno bodo potrošniki zaradi prednostne možnosti v boljšem položaju kot ob ohranitvi sedanjega stanja.

²⁸ https://consultations.caa.co.uk/corporate-communications/atol-reform-request-for-further-information/user_uploads/atol-reform-request-for-further-information--cap2496-.pdf

²⁹ Odgovori Evropske potrošniške organizacije (BEUC), VZV in Portugalskega združenja za varstvo potrošnikov (DECO) na prvo vprašanje odprtega javnega posvetovanja.

³⁰ Dokument o stališču BEUC, str. 11, https://www.beuc.eu/sites/default/files/publications/beuc-x-2021-115_package_travel_directive_beuc_s_views_on_how_to_regain_consumer_trust_in_the_tourism_sector.pdf

³¹ Vendar je treba opozoriti, da zaradi visoke cenovne elastičnosti potovalnih storitev ni mogoče v celoti izključiti določenega vpliva na prodajo potnikom z manjšim proračunom. Glej tudi Prilogo 8.

Kar zadeva vplive na okolje, bi lahko nekateri ukrepi politike povzročili rahlo zvišanje cen turističnih paketov. Zvišanje cen bi lahko privedlo do manjše prodaje turističnih paketov. Vendar ni verjetno, da bi kakršno koli zvišanje cen, ki bi bilo neposredno povezano s spremembami Direktive, povzročilo zmanjšanje skupnega števila potovanj in s tem manjši ogljični odtis potovalnega sektorja, saj se lahko potrošniki preprosto preusmerijo k samostojnim storitvam. Prav tako se ne pričakuje, da bodo predlagani ukrepi politike povečali ogljični odtis potovanj, zato se ne pričakuje, da bodo imeli znaten vpliv na okolje. Zato je predlog skladen z okoljskimi cilji evropskega zelenega dogovora in evropskimi podnebnimi pravili³² ter načelom, da se ne škoduje bistveno³³.

Pričakuje se, da bodo predlagane spremembe politike imele nevtralen učinek na načelo „privzeto digitalno“. Kar zadeva socialne učinke, so vsi učinki na varstvo potrošnikov, zaupanje potrošnikov in porazdelitev dohodka vključeni v gospodarske učinke na potnike in podjetja.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

Revizija Direktive bi prinesla koristi tako potnikom kot tudi potovalnim podjetjem. Povzročila bi tudi nekaj stroškov za podjetja, ki bi se lahko prenesli na potnike. Pričakuje pa se tudi, da se bo zmanjšalo breme za podjetja, zlasti zaradi večje pravne jasnosti in poenostavitve. Poleg tega so nekatere države članice že sprejele več ukrepov, ki bi lahko privedli do rahlega povišanja stroškov. Zato v teh državah članicah podjetja ne bi imela dodatnih stroškov.

Kar zadeva zmanjšanje bremena za javne uprave, se pričakuje, da bosta višja stopnja pravne jasnosti in poenostavljen regulativni okvir povečala raven skladnosti in izboljšala učinkovitost izvrševanja. Poleg tega lahko države članice opredelijo najboljše prakse tako, da se zgledujejo po drugih državah članicah, ki so že izvedle ukrepe, predstavljene kot prostovoljne v okviru prednostne možnosti.

Glede na oceno je bilo leta 2019 približno 99 % organizatorjev v EU MSP. Od podjetij, ki so se udeležila javnega posvetovanja, jih je 96 % MSP, večinoma mikropodjetij. Glede na močno zastopanost MSP in mikropodjetij v sektorju omejeni učinki na stroške za vsa podjetja odražajo tudi položaj MSP in mikropodjetij. MSP in mikropodjetja bodo deležna koristi nekaterih ukrepov, na primer nove pravice do povračila med podjetji in možnosti, da potnikom namesto povračil ponudijo dobropise, na enak način kot večja podjetja. Zato ne bi bilo upravičeno, da se mikropodjetja izvzamejo ali da se predlagajo prehodna obdobja. Komisija je pri oblikovanju ukrepov, vključenih v revizijo Direktive, upoštevala stališča in posebnosti mikropodjetij.

Uporaba spletnih kanalov za sklepanje pogodb o paketnem potovanju se v zadnjih letih povečuje. Pri reviziji prejšnje direktive o paketnih potovanjih leta 2015 je bil ta trend že upoštevan. Čeprav nekatere določbe, npr. o povezanih potovalnih aranžmajih in njihovih morebitnih spremembah, morda zadevajo spletno prodajo, se pričakuje, da ocenjeni ukrepi

³² Uredba (EU) 2021/1119.

³³ „Načelo, da se ne škoduje bistveno“ pomeni, da se ne podpirajo ali izvajajo gospodarske dejavnosti, ki bistveno škodujejo kateremu koli od okoljskih ciljev, kjer je ustrezno, v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/852.

politike ne bodo bistveno vplivali na digitalizacijo. Posledično se pričakuje, da bo predlagana revizija Direktive imela nevtralen učinek na uporabo načela „privzeto digitalno“.

- **Temeljne pravice**

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah varuje širok nabor pravic na področju potrošniškega prava in notranjega trga.

Predlagana direktiva nima negativnega učinka na temeljne pravice in jih ne omejuje. Pozitivni učinki izboljšanja delovanja notranjega trga v sektorju paketnih potovanj bodo verjetno več državljanom EU omogočili uveljavljanje njihovih pravic pod jasnejšimi pogoji. Poleg tega se pričakuje, da bo revidirana direktiva o paketnih potovanjih olajšala prosto gibanje državljanov v EU, po njej in zunaj nje, in sicer s preprostejšo in jasnejšo zakonodajo v zvezi s storitvami paketnih potovanj ter večjimi pravicami potnikov v zvezi s povračili v primeru insolventnosti organizatorja ali v nekaterih izrednih kriznih obdobjih. Predlagane poenostavitve in boljše informacije za potnike naj bi imele pozitiven učinek tudi na invalide.

Čeprav lahko predlagana revizija poveča stroške transakcij za nekatera podjetja, se bodo zaradi poenostavitve in večje pravne varnosti kot posledice revizije nekateri stroški tudi znižali. Nadaljnja harmonizacija naj bi poenotila konkurenčne pogoje in tako olajšala razvoj čezmejne trgovine in/ali storitev v EU za paketa potovanja.

Na splošno je namen kombinacije ukrepov politike iz predlagane direktive doseči ravnovesje med pravicami potrošnikov in pravico do poslovanja v sektorju paketnih potovanj.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Za ta predlog niso potrebni dodatni viri iz proračuna Evropske unije.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Države članice morajo Direktivo prenesti v 18 mesecih po začetku njene veljavnosti in nacionalne ukrepe za prenos sporočiti Komisiji prek sistema THEMIS. Komisija je pripravljena državam članicam zagotoviti tehnično podporo pri izvajanju Direktive.

Komisija bo pregledala izvajanje Direktive pet let po začetku njene veljavnosti in po potrebi predlagala zakonodajne spremembe. Spremljala bo napredek pri doseganju ciljev pobude s spremljanjem vrste glavnih kazalnikov (navedenih v poročilu o oceni učinka). Okvir za spremljanje bo prilagojen končnim pravnim in izvedbenim zahtevam.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Člen 1 tega predloga spreminja Direktivo (EU) 2015/2302, kot sledi.

Člen 3(2) (Turistični paket): Opredelitev pojma turistični paket je prilagojena tako, da odraža, da se storitve, ki se kupijo pri različnih trgovcih prek povezanih postopkov spletne rezervacije, štejejo za turistični paket, kadar en trgovec posreduje osebne podatke potnika drugemu trgovcu. Rezervacije različnih vrst potovalnih storitev za isto potovanje ali počitnice

na eni prodajni točki v kratkem času se štejejo za turistične pakete na enak način kot rezervacije različnih vrst potovalnih storitev za isto potovanje ali počitnice na eni prodajni točki, kadar so storitve izbrane, preden potnik sklene prvo pogodbo. S tem se prepreči sedanje prekrivanje opredelitev pojmov „turistični paket“ in „povezan potovalni aranžma“, kot je opredeljen v členu 3(5)(a). Zato se člen 3(5)(a) črta. Revidirana direktiva tudi pojasnjuje, da kombinacija ene ali več vrst storitev, povezanih s prevozom, nastanitvijo ali najemom avtomobila, z eno ali več drugimi turističnimi storitvami, ki ne predstavljajo več kot 25 % vrednosti kombinacije ter se ne oglašujejo kot bistven element kombinacije in ne predstavljajo bistvenega elementa kombinacije, ne šteje za turistični paket. Sklicevanje na 25 % je vzeto iz uvodne izjave 18 sedanje direktive in nadomešča izraz „znaten del“.

Člen 3(5) (Povezan potovalni aranžma): Ta opredelitev je poenostavljena in pojasnjena.

Člen 5(1) je spremenjen, da se podrobno določi, da je poleg pravice do odstopa od pogodbe ob plačilu odstopnine obvezno navesti tudi informacije o pravici potnika do odpovedi pogodbe o paketnem potovanju zaradi neizogibnih in izrednih okoliščin.

Novi člen 5a (Plačila): Vstavi se nov člen o plačilih. Ta člen določa, da pologi načeloma ne smejo presežati 25 % cene turističnega paketa in da lahko preostala plačila zapadejo največ 28 dni pred začetkom turističnega paketa. Vendar se lahko zahtevajo višji pologi, kadar je to potrebno za zagotovitev organizacije in izvedbe turističnega paketa. Člen 5a se ne uporablja za turistične pakete, rezervirane manj kot 28 dni pred začetkom turističnega paketa, in za darilne bone za paketna potovanja.

Člen 7(2) (Vsebina pogodbe o paketnem potovanju in dokumenti, ki jih je treba predložiti pred začetkom turističnega paketa): V pogodbi mora biti zdaj navedeno, da je organizator odgovoren za povračilo stroškov in da lahko potniki stopijo v stik z organizatorji prek turističnega agenta, v skladu s pravnimi določbami. Poleg tega je dodano, da bi moral biti pogodbi o paketnem potovanju priložen obrazec z ustreznimi informacijami iz Priloge I k Direktivi, tako da bo potnikom po predpogodbeni fazi ostal zlahka dostopen.

Člen 12(2) (Odstop od pogodbe o paketnem potovanju in pravica do umika pred začetkom turističnega paketa) Novo besedilo tega odstavka o odstopu od pogodbe zaradi neizogibnih in izrednih okoliščin vsebuje dodatne podrobnosti za pojasnitev te pravice do odpovedi. Novo besedilo pojasnjuje, da se ta pravica uporablja v primeru neizogibnih in izrednih okoliščin v kraju potovanja ali njegovi neposredni bližini ali okoliščin, ki vplivajo na potovanje do kraja potovanja, pa tudi v kraju prebivališča ali odhoda, v vseh primerih pa znatno vplivajo na izvedbo paketnega potovanja. Novo besedilo prav tako pojasnjuje, da je možen odstop od pogodbe, če je mogoče razumno pričakovati, da bodo neizogibne in izredne okoliščine znatno vplivale na izvedbo pogodbe o paketnem potovanju.

Novi člen 12(3a): Doda se nov odstavek, ki pojasnjuje, da so uradna opozorila glede potovanj, ki jih izdajo organi, ali resne omejitve, ki se nanašajo na kraj potovanja ali po vrnitvi iz njega, pomembni elementi pri ocenjevanju, ali so se pojavile neizogibne in izredne okoliščine, ki znatno vplivajo na izvedbo turističnega paketa.

Člen 12(4): Ta odstavek se spremeni, da se pojasni, da mora organizator potniku povrniti stroške v primeru odstopa od pogodbe v skladu s členom 12(2) ali členom 12(3), ne glede na to, ali potnik izrecno zahteva povračilo. Poleg tega novi pododstavek določa, da morajo države članice, kadar uvedejo ali ohranijo mehanizme za zagotovitev, da se povračila potnikom plačajo v skladu s členom 12(4), o ustreznih določbah obvestiti Komisijo in

osrednje kontaktne točke drugih držav članic. Kakršno koli sofinanciranje takih mehanizmov s strani držav članic je mogoče le v izjemnih in ustrezno utemeljenih okoliščinah ter je pogojeno z odobritvijo v skladu z določbami Unije o državni pomoči.

Novi člen 12a (Dobropisi): Vstavi se nov člen o dobropisih. Ta določa, da lahko organizatorji v primeru odstopa od pogodbe namesto povračila v gotovini potnikom izdajo dobropise, vendar mora biti potnik, preden dobropis sprejme, obveščen, da mu ga ni treba sprejeti. Taki dobropisi bi morali veljati 12 mesecev, njihovo trajanje pa se lahko enkrat podaljša po dogovoru obeh strani. Njihova vrednost mora biti vsaj enaka znesku povračila. Biti morajo prenosljivi in kriti z varstvom v primeru insolventnosti.

Namen predlaganega novega besedila člena 17 je povečati učinkovitost in enotnost varstva v primeru insolventnosti v EU z dodajanjem nekaterih pojasnil in specifikacij, od katerih nekatera izhajajo iz uvodnih izjav Direktive (EU) 2015/2302. Nekateri odstavki člena 17 ostajajo nespremenjeni.

Člen 17(1) (Učinkovitost in obseg varstva v primeru insolventnosti) V prvem pododstavku odstavka 17(1) je pojasnjeno, da varstvo v primeru insolventnosti krije tudi zahtevke za povračilo in dobropise.

Člen 17(2) se spremeni tako, da odraža, da bi moralo jamstvo zadostovati za kritje stroškov povračil in povratkov potnikov v primerih, ko do insolventnosti pride v času, ko ima organizator najvišje zneske v poslovnem letu, ter da bi bilo treba pri jamstvu upoštevati spremembe obsega prodanih turističnih paketov in potrebnih povratkov, ki jih je treba kriti, v primerjavi s predvidenim obsegom.

Člen 17(3): Določa, da države članice nadzorujejo ureditev varstva v primeru insolventnosti organizatorjev, spremljajo trg za zagotavljanje varstva v primeru insolventnosti in lahko zahtevajo drugo raven zaščite, na primer rezervni sklad. Kakršno koli sofinanciranje takih zahtev s strani držav članic je mogoče le v izjemnih in ustrezno utemeljenih okoliščinah ter je pogojeno z odobritvijo v skladu z določbami Unije o državni pomoči.

Člen 17(6): Novo besedilo tega odstavka poleg splošnega merila „brez nepotrebne odlašanja“ vključuje tudi natančnejši rok za vračilo v primeru odpovedi turističnega paketa zaradi insolventnosti. To obdobje je tri mesece po tem, ko je potnik predložil dokumente, potrebne za preučitev zahtevka.

Novi člen 17(7): Vstavi se nov odstavek 6, ki državam članicam omogoča, da od turističnih agentov zahtevajo, da sklenejo varstvo v primeru insolventnosti, kadar je to upravičeno glede na izpostavljenost potnikov tveganju, kar odraža besedilo uvodne izjave 41 Direktive (EU) 2015/2302.

Člen 18(2) (Medsebojno priznavanje varstva v primeru insolventnosti in upravno sodelovanje) Ta odstavek je spremenjen, da se pojasni, da bi si morale osrednje kontaktne točke v državah članicah izmenjevati tudi informacije o varstvu v primeru insolventnosti in povezanih vprašanjih, vključno s povračili v primeru odstopa od pogodb o paketnem potovanju.

Člen 19 (Varstvo v primeru insolventnosti in zahteve v zvezi z informacijami za povezane potovalne aranžmaje) Ta člen je spremenjen tako, da odraža poenostavljen pojem povezanih potovalnih aranžmajev.

Člen 22 (Pravica organizatorjev do pravnih sredstev in povračil od ponudnikov storitev):
Doda se nov odstavek, ki določa, da morajo ponudniki storitev, kadar odpovejo ali ne izvedejo storitve, ki je del turističnega paketa, organizatorju povrniti plačila, prejeta za zadevno storitev, v sedmih dneh.

Priloga I k Direktivi (EU) 2015/2302 je nadomeščena, da se potnikom zagotovijo jasnejše informacije o njihovih pravicah.

Priloga II k Direktivi (EU) 2015/2302 je nadomeščena, da se upošteva poenostavitev pojma povezanega potovalnega aranžmaja in izboljša izvajanje tega pojma.

Člen 2 tega predloga določa, da mora Komisija pet let po začetku njegove veljavnosti Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo o uporabi te direktive, pri čemer upošteva vpliv na MSP. Člen 3 tega predloga določa, da morajo države članice prenesti direktivo o spremembi v 18 mesecih od začetka njene veljavnosti. Direktiva o spremembi bo začela veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu*. Države članice bi morale Direktivo začeti uporabljati šest mesecev od datuma njenega prenosa.

Predlog

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o spremembi Direktive (EU) 2015/2302 zaradi povečanja učinkovitosti zaščite potnikov ter poenostavitve in pojasnitve nekaterih vidikov Direktive

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 114 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij²,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Direktiva (EU) 2015/2302 Evropskega parlamenta in Sveta³ je posodobila pravni okvir za paketa potovanja glede na razvoj trga in tehnologije. Namen navedene direktive je bil zajeti nove načine rezervacij potovalnih storitev, ki so se pojavile, vključno s kombinacijami potovalnih storitev po meri posameznika, ki niso bile zajete v Direktivi Sveta 90/314/EGS⁴ ali so bile v pravnem sivem območju, ter v različnih pogledih okrepiti pravice potnikov. Hkrati je bil njen cilj zagotoviti pravičnejšo konkurenco med različnimi vrstami potovalnih podjetij, ki so dejavna na trgu paketnih potovanj.
- (2) Za doseg te ciljev je bila z Direktivo (EU) 2015/2302 v primerjavi z Direktivo 90/314/EGS razširjena opredelitev pojma „turistični paket“. Direktiva (EU) 2015/2302 je podrobneje opredelila obstoječe pravice potnikov in uvedla nove pravice, kot je pravica potnikov, da pod določenimi pogoji odstopijo od pogodbe o paketnem potovanju brez odstopnine v primeru neizogibnih in izrednih okoliščin. Poleg tega je bil z Direktivo (EU) 2015/2302 uveden nov pojem „povezan potovalni aranžma“, ki

¹ UL C , , str. .

² UL C , , str. .

³ Direktiva (EU) 2015/2302 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o paketnih potovanjih in povezanih potovalnih aranžmajih, spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/314/EGS (UL L 326, 11.12.2015, str. 1).

⁴ Direktiva Sveta 90/314/EGS z dne 13. junija 1990 o paketnem potovanju, organiziranih počitnicah in izletih (UL L 158, 23.6.1990, str. 59).

zajema rezervacije, opravljene na eni prodajni točki, in rezervacije na različnih prodajnih točkah, ki jih trgovec „usmerjeno omogoča“. Povezani potovalni aranžmaji se v veliki meri obravnavajo kot samostojne storitve, vendar je treba plačila, ki jih prejme trgovec, ki omogoča povezane potovalne aranžmaje, zaščititi pred insolventnostjo takega trgovca. Namen Direktive (EU) 2015/2302 je bil zagotoviti preglednost z uvedbo obveznosti trgovcev, da potnike z obrazci standardnih informacij iz prilog I in II k navedeni direktivi obveščajo o naravi potovalnega proizvoda, ki jim je na ponujen, in o povezanih pravicah.

- (3) Čeprav je Direktiva (EU) 2015/2302 na splošno dobro delovala, se je od začetka njene uporabe 1. julija 2018 pojavilo več izzivov. Pandemija COVID-19 in z njo povezani vladni ukrepi so znatno vplivali na potovalno industrijo in potnike ter razkrili nekatere slabosti v prevladujočih poslovnih modelih in pokazali, da bi bilo mogoče nekatere določbe Direktive pojasniti.
- (4) Zato je treba zapolniti vrzeli, ugotovljene v sedanjih pravilih, ter pojasniti in poenostaviti nekatere pojme in določbe ter tako izboljšati učinkovitost Direktive (EU) 2015/2302 v korist potnikov in potovalnih podjetij, med katerimi je veliko mikro, malih in srednjih podjetij.
- (5) Čeprav se na splošno šteje, da je opredelitev pojma „turistični paket“ učinkovita, bi bilo treba pojasniti in poenostaviti opredelitev povezanih potovalnih aranžmajev in pravila v zvezi z njimi ter njihovo razmejitev od turističnih paketov. Taka pojasnitev in poenostavitev opredelitev in pojmov „turistični paket“ in „povezan potovalni aranžma“ bi morala povečati pravno varnost za vse strani, hkrati pa povečati učinkovitost varstva potnikov in zagotoviti enake konkurenčne pogoje za trgovce. Hkrati bi bilo treba zmanjšati število obrazcev z informacijami, ki jih morajo trgovci uporabljati pri obveščanju potnikov o njihovih pravicah.
- (6) Načelo, na katerem temelji opredelitev pojma „turistični paket“, bi moralo še naprej ostati to, da obstaja tesna povezava med različnimi potovalnimi storitvami, rezerviranimi za isto potovanje ali počitnice. Da se prepreči prekrivanje med opredelitvijo pojmov „turistični paket“ in „povezan potovalni aranžma“ ter da se odpravijo težave pri razlikovanju med turističnimi paketi in povezanimi potovalnimi aranžmaji, bi bilo treba rezervacije različnih vrst potovalnih storitev za isto potovanje ali počitnice na eni prodajni točki, kadar so bile potovalne storitve izbrane, preden je potnik sklenil prvo pogodbo, šteti za turistične pakete na enak način kot potovalne storitve, rezervirane na eni prodajni točki v kratkem času. V obeh primerih obstaja tesna povezava med rezervacijami potovalnih storitev. Zato bi morala opredelitev pojma „turistični paket“ zajemati oba primera, medtem ko bi bilo treba rezervacije, opravljene ob enkratnem obisku prodajne točke ali stiku z njo, črtati iz opredelitve pojma povezanega potovalnega aranžmaja.
- (7) V zvezi z rezervacijami, opravljenimi v kratkem času na eni prodajni točki, je primerno nadomestiti precej nejasno merilo „enkratnega obiska ali stika“. Zato bi bilo treba rezervacije različnih vrst potovalnih storitev za isto počitniško potovanje, opravljeno v treh urah, vedno šteti za turistične pakete. Enako bi moralo veljati, kadar trgovec pred dokončanjem prve rezervacije potnika pozove, naj rezervira dodatne storitve za isto potovanje ali počitnice po zaključku prve rezervacije, in se nadaljnje rezervacije opravijo v 24 urah po sklenitvi prve pogodbe.
- (8) Opredelitev turističnega paketa, sestavljenega prek povezanih postopkov spletne rezervacije, iz člena 3(2)(b)(v) Direktive (EU) 2015/2302, v skladu s katero je moral en trgovec drugemu trgovcu posredovati ime potnika, podatke o plačilu in elektronski

naslov potnika, se je izkazala za preozko. Zato je primerno kot „turistične pakete“ šteti rezervacije različnih vrst potovalnih storitev za isto potovanje ali počitnice, kadar trgovec, ki je stranka prve pogodbe, trgovcu, ki je stranka druge ali nadaljnje pogodbe, posreduje bodisi ime potnika bodisi podatke o plačilu, elektronski naslov ali druge osebne podatke potnika. Tako posredovanje osebnih podatkov kaže na tesno povezavo med rezervacijami ali pogodbami, zato merilo 24 ur za drugo rezervacijo ni nujno in bi ga bilo treba črtati.

- (9) Opredelitev pojma „povezan potovalni aranžma“ bi morala zajemati primere, ko trgovec, ki je stranka prve pogodbe in prejme plačila od potnika ali v njegovem imenu, potnika pozove, naj rezervira dodatne vrste potovalnih storitev za isto potovanje ali počitnice. V zvezi s tem bi moral trgovec, ki je stranka prve pogodbe, pridobiti varstvo v primeru insolventnosti. Poleg tega je, da bi zagotovili, da bodo potniki v celoti deležni koristi pravil o varstvu v primeru insolventnosti in da bodo trgovci vedeli, da zanje velja ta obveznost, primerno, da obrazci z informacijami o povezanih potovalnih aranžmajih potnikom priporočajo, naj zabeležijo poziv trgovca in dodatno rezervacijo, na primer s posnetki zaslona, ter trgovca, s katerim je bila sklenjena prva pogodba, obvestijo, da je bila za isto potovanje ali počitnice v 24 urah po pozivu sklenjena pogodba o dodatni vrsti potovalne storitve. Trgovec bi moral potnikom dati na voljo možnost, kot je elektronski naslov ali spletno mesto, prek katerega lahko potniki take informacije evidentirajo, in potrditi prejem takih informacij.
- (10) V zvezi s turističnimi paketi, pri katerih je na primer nastanitev kombinirana z drugimi turističnimi storitvami, vendar ne vključujejo prevoza potnikov, bi bilo treba splošno merilo „znatnega dela“ vrednosti kombinacije, ki se uporablja za turistične storitve iz člena 3(1)(d), nadomestiti z bolj specifičnim merilom „vsaj 25 %“, da se poveča pravna varnost.
- (11) Kot se je pokazalo zlasti med pandemijo COVID-19, lahko prevladujoča poslovna praksa predplačil, odsotnost pravil poslovanja med podjetji glede povračil organizatorju turističnih paketov za storitve, ki so jih ponudniki storitev odpovedali ali jih niso izvedli, odsotnost pravil o dobropisih ter negotovost glede tega, ali so zahtevki za povračilo in dobropisi za odpovedane turistične pakete kriti z varstvom v primeru insolventnosti, povzročijo težave v zvezi s povračili potnikom, zlasti kadar neizogibne in izredne okoliščine privedejo do številnih odpovedi in zadevajo številne kraje potovanja. Zato bi bilo treba zagotoviti, da so plačila potnikov vedno učinkovito zaščitena, tudi v primeru krize. Poleg tega bi bilo treba zagotoviti, da so nacionalni sistemi varstva v primeru insolventnosti odporni in da zagotavljajo enotnejšo zaščito.
- (12) Obstajajo nekatera tveganja, ki so neločljivo povezana s poslovno prakso zahtevanja predplačil, zlasti v primerih, ko morajo organizatorji potnikom za odpovedana potovanja v kratkem času povrniti visoke zneske. Zato bi bilo treba določiti, da pologi, tj. plačila, ki se zahtevajo od potnikov ob rezervaciji ali kmalu po njej, ne bi smeli presegati 25 % skupne cene turističnega paketa in da organizatorji, ali po potrebi turistični agenti, ne bi smeli zahtevati plačila preostalega zneska prej kot 28 dni pred začetkom turističnega paketa. Hkrati bi morali imeti organizatorji, ali po potrebi turistični agenti, možnost, da zahtevajo višje pologe, če je to potrebno za zagotovitev organizacije in ustrezne izvedbe turističnega paketa. Višina pologov, ki jih zahtevajo organizatorji, se lahko utemelji s predplačili ponudnikom storitev, tudi kadar pripadajo isti skupini podjetij kot organizator, ali s potrebo po kritju stroškov organizatorja, ki so neposredno povezani z organizacijo in izvedbo turističnega paketa ob rezervaciji ali kmalu po njej. To lahko po potrebi vključuje provizije, ki jih zahtevajo turistični agenti.

- (13) Višine predplačila naj ne bi bilo treba izračunati ločeno za vsak turistični paket, temveč bi se lahko določila za skupine turističnih paketov, ki imajo podobne značilnosti v smislu potrebe po pologu. Organizatorji in po potrebi turistični agenti bi morali tudi v prihodnje potnike pred sklenitvijo pogodbe obvestiti o zahtevanih plogih.
- (14) Ker omejitev predplačil ni združljiva s pojmom darilnih bonov za paketna potovanja iz člena 3(5)(b)(iv) Direktive (EU) 2015/2302 in turističnih paketov, rezerviranih manj kot 28 dni pred začetkom turističnega paketa, bi bilo treba ti dve vrsti turističnih paketov izvzeti iz omejitve predplačil, ki jo uvaja ta direktiva.
- (15) Kadar je potovalna storitev iz turističnega paketa odpovedana ali se ne izvede in so bila zadevnemu ponudniku storitev plačana predplačila, bi morali biti organizatorji upravičeni do povračila opravljenih plačil od ponudnikov storitev v sedmih dneh. Ta pravica do povračila bi morala organizatorjem omogočiti, da izpolnijo svojo obveznost glede povračila potnikom v 14 dneh tudi v primeru odstopa od celotne pogodbe o paketnem potovanju. Če ponudnik potovalnih storitev odpove ali ne izvede storitve iz turističnega paketa, vendar pogodba o paketnem potovanju še vedno obstaja, bi morala pravica do povračila v sedmih dneh organizatorjem omogočiti, da zagotovijo nadomestne aranžmaje.
- (16) V nekaterih primerih so lahko za potnike koristna alternativa povračilom prostovoljni dobropisi. Dobropisi lahko organizatorjem omogočijo večjo prožnost, zlasti če so primorani izpolniti obveznost plačila številnih povračil v kratkem času. Hkrati so lahko dobropisi sprejemljivi za potnike, ki ne potrebujejo takojšnjega povračila, če obstajajo posebna pravna jamstva. Zato bi bilo treba določiti jasna pravila o dobropisih, ki zagotavljajo takšna jamstva. Ta jamstva bi morala vključevati preglednost glede prostovoljne narave in ključnih značilnosti dobropisov, pa tudi pravic potnikov v zvezi z dobropisi, na primer dejstvo, da so zaščiteni pred insolventnostjo organizatorja in da so potniki upravičeni do samodejnega povračila, če dobropis ni unovčen v obdobju njegove veljavnosti. Organizatorji lahko povečajo privlačnost dobropisov, na primer s povečanjem zneska dobropisa v primerjavi s pravico potnika do povračila. V takih primerih bi moralo biti varstvo v primeru insolventnosti omejeno na znesek plačil, prejetih od potnika.
- (17) Države članice bi lahko uvedle mehanizme, ki bi potnikom zagotavljali povračilo v skladu s pravnimi zahtevami v primerih odpovedi turističnih paketov zaradi neizogibnih in izrednih okoliščin ter kadar organizatorji ne bi mogli izpolniti svojih obveznosti glede povračila. Za povečanje preglednosti bi morale države članice, ki uvedejo ali ohranijo take mehanizme, Komisijo in osrednje kontaktne točke drugih držav članic obvestiti o njih. Taki mehanizmi se običajno financirajo izključno s prispevki organizatorjev. Le v izjemnih okoliščinah lahko take mehanizme sofinancirajo države članice, njihova uvedba pa ne sme posegati v določbe Unije o državni pomoči.
- (18) V številnih predstavljenih okoliščinah, ki lahko povzročijo odstop od pogodbe o paketnem potovanju zaradi neizogibnih in izrednih okoliščin, ki znatno vplivajo na izvedbo turističnega paketa, je potrebna ocena vsakega primera posebej, na primer glede na naravo in razsežnost takih okoliščin. Pojasniti bi bilo treba, da je odstop od pogodbe možen, če je mogoče razumno pričakovati, da bodo na njeno izvedbo znatno vplivale neizogibne in izredne okoliščine.

- (19) Med pandemijo COVID-19 so se pojavile različne razlage pravic do odpovedi zaradi „neizogibnih in izrednih okoliščin“, tudi v zvezi z upoštevnostjo opozoril glede potovanja. Zato je primerno določiti, da so uradna opozorila glede potovanja za kraj potovanja, ki jih izdajo organi države članice potnikovega prebivališča ali odhoda ali države potovanja, pomembni elementi pri ocenjevanju upravičenosti odstopa od pogodbe. Pojasniti bi bilo treba tudi, da so resne omejitve v kraju potovanja ali po vrnitvi s potovanja oziroma počitnic, kot so zahteve glede karantene za daljše obdobje, pomembne tudi pri ocenjevanju upravičenosti odstopa od pogodbe o paketnem potovanju.
- (20) Pojasniti bi bilo treba tudi, da se 14-dnevni rok za povračilo, ki se sproži zaradi odstopa od pogodbe, uporablja ne glede na to, ali potnik izrecno zahteva povračilo.
- (21) Da bi zagotovili učinkovito in enotno zaščito potnikov ter enake konkurenčne pogoje za organizatorje, bi bilo treba določiti, da varstvo v primeru insolventnosti organizatorja krije vsa plačila s strani potnikov ali v njihovem imenu, vključno s primeri, ko turistični paket v celoti ali delno ni izveden zaradi insolventnosti organizatorja, in primeri, ko je bil potnik upravičen do povračila ali je od organizatorja prejel dobropis pred insolventnostjo.
- (22) Da bi potnikom zagotovili stalno učinkovitost varstva v primeru insolventnosti, bi bilo treba zagotoviti, da jamstvo zadostuje za kritje stroškov povračil in povratka v primerih, ko do insolventnosti pride v času, ko ima organizator najvišje zneske plačil. Upoštevati je treba vsako povečanje teh zneskov zaradi večjega pričakovanega števila turističnih paketov, prodanih v danem obdobju. Pojasniti bi bilo treba, da bi morale države članice nadzorovati varstvo organizatorjev v primeru insolventnosti in spremljati trg za zagotavljanje varstva v primeru insolventnosti. Države članice bi morale imeti možnost, da po potrebi zahtevajo drugo raven zaščite, na primer rezervni sklad. Tako bi lahko bilo na primer, kadar zavarovalne police ne zagotavljajo zahtevane ravni zaščite. Taki rezervni skladi bi se morali običajno financirati izključno s prispevki organizatorjev. Pojasniti bi bilo treba, da lahko države članice take ukrepe sofinancirajo le v izjemnih okoliščinah, in ponovno poudariti, da navedene določbe ne smejo posegati v določbe Unije o državni pomoči, kolikor taki ukrepi vključujejo državno pomoč.
- (23) V zvezi s povračilom plačil v primeru insolventnosti organizatorja bi bilo treba podrobno določiti rok za povračilo, in sicer tri mesece po tem, ko je potnik predložil dokumente, potrebne za preučitev zahtevka. Primerno je tudi uvesti določbo, da lahko države članice od turističnih agentov zahtevajo, da tudi oni poleg organizatorjev sklenejo varstvo v primeru insolventnosti.
- (24) Pojasniti bi bilo treba, da so osrednje kontaktne točke odgovorne za izmenjavo informacij o varstvu v primeru insolventnosti in povezanih vprašanjih, vključno z vsemi mehanizmi za zagotavljanje pravočasnih povračil v primeru odstopa od pogodb o paketnem potovanju.
- (25) Pomembno je, da so potniki ustrezno obveščeni o svojih pravicah, da lahko razumejo informacije, ki so jim zagotovljene, in da imajo dostop do teh informacij, kadar jih potrebujejo. Zato bi bilo treba uvesti nekatere spremembe v zvezi z zahtevami glede predpogodbenih informacij, vsebino pogodbe o paketnem potovanju in obrazci standardnih informacij iz prilog I in II k Direktivi (EU) 2015/2302. Na primer, v obrazcih standardnih informacij iz Priloge I bi moral biti določen trgovec, ki je odgovoren za povračila za odpovedane turistične pakete. Poleg možnosti odpovedi turističnega paketa ob plačilu odstopnine bi bilo treba navesti pravico do odstopa od

pogodbe o paketnem potovanju brez plačila odstopnine zaradi neizogibnih in izrednih okoliščin. Poleg tega bi morali organizatorji pogodbi priložiti obrazec standardnih informacij, tako da bi bil potnikom na voljo po sklenitvi pogodbe, skupaj s kontaktnimi podatki zadevnih trgovcev.

- (26) Direktivo (EU) 2015/2302 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.
- (27) Ker cilja te direktive, in sicer prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga v zvezi s paketnimi potovanji in doseganju visoke in čim bolj enotne ravni varstva potrošnikov na tem področju, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi njegovega obsega in učinkov lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseg navedenega cilja.
- (28) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, priznana z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah. Ta direktiva zlasti spoštuje svobodo gospodarske pobude iz člena 16 Listine in obenem zagotavlja visoko raven varstva potrošnikov znotraj Unije v skladu s členom 38 Listine.
- (29) Komisija bi morala Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo o uporabi te direktive v petih letih od začetka njene veljavnosti. Čeprav so bili učinki te direktive na potovalna podjetja, vključno z mikro, malimi in srednjimi organizatorji, skrbno ocenjeni, je v tem poročilu primerno upoštevati učinek njene uporabe na mikro, male in srednje organizatorje. Po potrebi bi bilo treba poročilo priložiti zakonodajne predloge –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Spremembe Direktive (EU) 2015/2302

Direktiva (EU) 2015/2302 se spremeni:

- (1) člen 1 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 1

Predmet urejanja

Namen te direktive je prispevati k pravilnemu delovanju notranjega trga ter doseganju visoke in čim bolj enotne ravni varstva potrošnikov s približevanjem nekaterih vidikov zakonov in drugih predpisov držav članic glede pogodb med potniki in trgovci v zvezi s paketnimi potovanji in povezanimi potovalnimi aranžmaji ter nekaterimi vidiki pogodb med organizatorji turističnih paketov in ponudniki storitev.“;

- (2) v členu 2 se odstavek 1 nadomesti z naslednjim:

„1. Ta direktiva se uporablja za turistične pakete, kadar jih trgovci potnikom ponujajo v prodajo ali jih potnikom prodajajo, in za povezane potovalne aranžmaje, ki jih trgovci omogočajo za potnike.

Uporablja se tudi za pravice organizatorjev, kot so opredeljeni v členu 3(8), do povračila v razmerju do ponudnikov potovalnih storitev v primeru odpovedi ali neizvedbe storitve, ki je del potovalnega paketa.“;

- (3) člen 3 se spremeni:

(a) točka 2 se nadomesti z naslednjim:

„(2) ‚turistični paket‘ pomeni kombinacijo vsaj dveh različnih vrst potovalnih storitev, kot so opredeljene v točki 1, za namen istega potovanja ali počitnic, če:

- (a) te storitve, vključno na zahtevo ali v skladu z izbiro potnika, pred sklenitvijo ene same pogodbe o vseh storitvah združi en trgovec ali
- (b) ne glede na to, ali so s posameznimi ponudniki potovalnih storitev sklenjene ločene pogodbe, in:
 - (i) se te storitve kupijo na eni prodajni točki in
 - so bile izbrane, preden se potnik strinja s plačilom, ali
 - se druge vrste potovalnih storitev rezervirajo v treh urah po tem, ko se je potnik strinjal s plačilom za prvo potovalno storitev, ali
 - se druge vrste potovalnih storitev rezervirajo v 24 urah po tem, ko se je potnik strinjal s plačilom za prvo potovalno storitev, in je trgovec, preden se je potnik strinjal s plačilom za prvo potovalno storitev, potnika pozval, naj nato rezervira eno ali več dodatnih vrst potovalnih storitev, ali
 - (ii) se ponujajo, prodajajo ali plačajo po skupni ali celotni ceni, ne glede na kakršno koli deljeno zaračunavanje, ali
 - (iii) se oglašujejo ali prodajajo pod izrazom „turistični paket“ ali podobnim izrazom, ali
 - (iv) se kombinirajo po sklenitvi pogodbe, s katero trgovec potniku omogoči, da izbira med različnimi vrstami potovalnih storitev, ali
 - (v) se kupijo pri različnih trgovcih prek povezanih postopkov spletne rezervacije, pri katerih trgovec, s katerim je bila sklenjena prva pogodba, drugemu trgovcu ali drugim trgovcem posreduje ime potnika, podatke o plačilu, elektronski naslov ali druge osebne podatke potnika.

Kombinacija potovalnih storitev, pri katerih se največ ena vrsta potovalnih storitev iz točke (a), (b) ali (c) točke 1 kombinira z eno ali več turističnih storitev iz točke (d) točke 1, ni turistični paket, če slednje storitve:

- (a) ne predstavljajo vsaj 25 % vrednosti kombinacije in se ne oglašujejo kot bistveni element kombinacije in kako drugače ne predstavljajo bistvenega elementa kombinacije, ali
 - (b) so izbrane in kupljene šele po začetku izvajanja potovalne storitve iz točke (a), (b) ali (c) točke 1;“;
- (b) točka 5 se nadomesti z naslednjim:

„(5) povezan potovalni aranžma“ pomeni kombinacijo različnih vrst potovalnih storitev, ki ne spadajo v opredelitev turističnega paketa iz točke 2, če trgovec, ki je stranka pogodbe o zagotavljanju potovalne storitve in prejme plačila od potnika ali v njegovem imenu, potnika pozove, naj rezervira dodatno vrsto potovalne storitve pri drugem trgovcu za namen istega potovanja ali počitnic, in je pogodba o zagotavljanju dodatne potovalne storitve sklenjena najpozneje 24 ur po potrditvi rezervacije prve pogodbe.“;

- (4) v členu 5 se odstavek 1 spremeni:
- (a) točka (d) se nadomesti z naslednjim:
- „(d) plačilne pogoje, tudi vse zneske ali odstotne deleže cene, ki se plačajo kot polog, in roke za plačilo razlike v skladu s členom 5a, ali finančna jamstva, ki jih mora potnik plačati ali zagotoviti;“;
- (b) točka (g) se nadomesti z naslednjim:
- „informacije, da lahko potnik kadar koli pred začetkom turističnega paketa v skladu s členom 12(1) odstopi od pogodbe proti plačilu ustrezne in upravičene odstopnine ali, po potrebi, standardnih odstopnin, ki jih zahteva organizator, in da lahko potnik odstopi od pogodbe o paketnem potovanju brez plačila odstopnine zaradi neizogibnih in izrednih okoliščin, kot je določeno v členu 12(2);“;
- (5) vstavi se naslednji člen 5a:

„Člen 5a

Plačila

Države članice zagotovijo, da razen za turistične pakete, kot so opredeljeni v členu 3, točka (2)(b)(iv), in turistične pakete, rezervirane manj kot 28 dni pred začetkom turističnega paketa, organizator, ali po potrebi turistični agent, ne zahteva pologov, ki presegajo 25 % skupne cene turističnega paketa, in preostalega plačila ne zahteva prej kot 28 dni pred začetkom turističnega paketa. Organizator, ali po potrebi turistični agent, lahko zahteva višje pologe, če je to potrebno za zagotovitev organizacije in izvedbe turističnega paketa. **Pologi lahko krijejo predplačila ponudnikom storitev, vključenih v turistični paket, in stroške organizatorja, ali po potrebi turističnega agenta, zlasti v zvezi z organizacijo in izvedbo turističnega paketa, če je to potrebno za kritje teh stroškov ob rezervaciji.**“;

- (6) člen 7 se spremeni:
- (a) v odstavku 2 se točka (b) nadomesti z naslednjim:
- „(b) informacije:
- (i) da organizator odgovarja za ustrezno izvedbo vseh potovalnih storitev, vključenih v pogodbo, v skladu s členom 13, za vsa povračila zaradi odstopa od pogodbe ali njenih sprememb ter za zagotovitev pomoči, če je potnik v težavah, v skladu s členom 16;
- (ii) da lahko potnik po potrebi pride v stik z organizatorjem tudi prek turističnega agenta.“;
- (b) vstavi se naslednji odstavek 2a:
- „2a. Pogodbi se priloži obrazec z ustreznimi informacijami iz Priloge I. Pogodba vsebuje jasen sklic na ta obrazec z informacijami.“;
- (7) člen 12 se spremeni:
- (a) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:
- „2. Ne glede na odstavek 1 ima potnik pravico, da pred začetkom turističnega paketa odstopi od pogodbe o paketnem potovanju brez plačila kakršne koli

odstopnine v primeru neizogibnih in izrednih okoliščin v kraju potovanja ali njegovi neposredni bližini, v kraju prebivališča ali odhoda potnika ali okoliščin, ki vplivajo na potovanje do kraja potovanja, če take okoliščine znatno vplivajo na izvedbo turističnega paketa. Potnik lahko odstopi od pogodbe, če je mogoče razumno pričakovati, da bodo neizogibne in izredne okoliščine znatno vplivale na izvedbo pogodbe o paketnem potovanju. Če potnik odstopi od pogodbe o paketnem potovanju v skladu s tem odstavkom, je upravičen do celotnega povračila vseh plačil za turistični paket, ni pa upravičen do dodatnega nadomestila.“;

(b) vstavi se naslednji odstavek 3a:

„3a. Uradna opozorila proti potovanju v določen kraj, ki jih izdajo organi države članice odhoda ali potnikovega prebivališča ali države potovanja, ali dejstvo, da bodo za potnike veljale resne omejitve v kraju potovanja ali v državi članici prebivališča ali odhoda po vrnitvi s potovanja ali počitnic, so pomembni elementi, ki jih je treba upoštevati pri oceni, ali je odstop od pogodbe na podlagi odstavka 2 in odstavka 3, točka (b), upravičen.“;

(c) odstavek 4 se nadomesti z naslednjim:

„4. Organizator zagotovi vsa povračila, zahtevana v skladu z odstavkoma 2 in 3, ali v zvezi z odstavkom 1 vrne vsa plačila, opravljena s strani ali v imenu potnika za turistični paket, razen ustrezne in upravičene odstopnine. Organizator potniku ta povračila ali povrnitve stroškov plača brez nepotrebne odlašanja, najpozneje pa v 14 dneh po odstopu od pogodbe o paketnem potovanju, ne glede na to, ali potnik izrecno zahteva povračilo.

Če države članice uvedejo ali ohranijo mehanizme za zagotovitev, da se povračila potnikom plačajo v roku iz prvega pododstavka po odstopu od pogodbe o paketnem potovanju v skladu z odstavkoma 2 in 3, o teh mehanizmih obvestijo Komisijo in osrednje kontaktne točke drugih držav članic iz člena 18(2). Kakršno koli sofinanciranje takih mehanizmov s strani držav članic je mogoče le v izjemnih in ustrezno utemeljenih okoliščinah ter je pogojeno z odobritvijo v skladu z določbami Unije o državni pomoči.“;

(8) vstavi se naslednji člen 12a:

„Člen 12a

Dobropisi

1. Države članice zagotovijo, da lahko organizator v primeru odstopa od pogodbe v skladu s členi 10, 11 ali 12 potniku omogoči izbiro, da namesto povračila sprejme dobropis, ki se lahko uporabi za prihodnji turistični paket.

2. Preden potnik sprejme dobropis, ga organizator na jasen in viden način pisno obvesti o:

(a) dejstvu, da je potnik upravičen do povračila v 14 dneh in mu ni treba sprejeti dobropisa,

(b) obdobju veljavnosti dobropisa in pravicah potnikov v zvezi z dobropisi iz tega člena.

3. Vrednost ponujenega dobropisa ustreza vsaj znesku potnikove pravice do povračila. Organizator lahko ponudi dobropis v višjem znesku.

4. Potniki izgubijo pravico do povračila v obdobju veljavnosti dobropisa le, če izrecno in pisno sprejmejo dobropis namesto povračila. Stranki se lahko kadar koli dogovorita o celotnem povračilu, preden se dobropis unovči ali poteče.

5. Obdobje veljavnosti dobropisov je največ 12 mesecev od dneva, ko potnik sprejme dobropis v skladu z odstavkom 4. To obdobje se lahko z izrecnim in pisnim dogovorom obeh strank enkrat podaljša za največ 12 mesecev.

7. Če se dobropis ne unovči v obdobju veljavnosti, organizator znesek, naveden v dobropisu, povrne čim prej, najpozneje pa v 14 dneh po koncu obdobja veljavnosti, ne da bi bila za to potrebna predhodna zahteva potnika.

8. Dobropisi se lahko brez dodatnih stroškov prenesejo na drugega potnika.

9. Dobropisi so kriti z varstvom v primeru insolventnosti, ki ga organizator zagotovi v skladu s členom 17, za znesek plačil, prejetih od potnika.“;

(9) člen 17 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 17

Učinkovitost in obseg varstva v primeru insolventnosti

1. Države članice zagotovijo, da organizatorji s sedežem na njihovem ozemlju jamčijo za povračilo vseh plačil, opravljenih s strani ali v imenu potnikov, v primeru insolventnosti organizatorja. To vključuje zaščito opravljenih plačil, kadar turistični paket ni v celoti ali delno izveden zaradi insolventnosti organizatorja potovanja ali kadar je bil potnik upravičen do povračila ali je od organizatorja pred njegovo insolventnostjo prejel dobropis. V zvezi z dobropisi je jamstvo omejeno na znesek plačil, prejetih od potnika. Če pogodba o paketnem potovanju vključuje povratno potovanje, organizatorji jamčijo tudi za povratek potnika. Ponudijo lahko nadaljevanje turističnega paketa.

Organizatorji, ki nimajo sedeža v državi članici in prodajajo ali ponujajo v prodajo turistične pakete v državi članici ali kakor koli usmerjajo takšne dejavnosti v državo članico, morajo zagotoviti jamstvo v skladu z zakonodajo te države članice.

2. Jamstvo iz odstavka 1 je učinkovito in krije razumno predvidljive stroške. Jamstvo krije zneske plačil, opravljenih s strani ali v imenu potnikov za turistične pakete, ob upoštevanju dolžine obdobja med prejemom kakršnih koli plačil ter zaključkom turističnih paketov, pa tudi ocenjene stroške povratka v primeru insolventnosti organizatorja. Jamstvo vedno zadostuje za kritje stroškov povračil ter po potrebi povratka in dobropisov. Pri kritju se upoštevajo obdobja, v katerih imajo organizatorji najvišje zneske plačil, in vse spremembe obsega prodaje turističnih paketov.

3. Za zagotovitev učinkovitosti varstva v primeru insolventnosti države članice nadzorujejo ureditev varstva v primeru insolventnosti organizatorjev s sedežem na njihovem ozemlju, spremljajo trg za zagotavljanje varstva v primeru insolventnosti in lahko po potrebi zahtevajo dodatno raven zaščite. Kakršno koli sofinanciranje s strani držav članic je mogoče le v izjemnih in ustrezno utemeljenih okoliščinah ter je pogojeno z odobritvijo v skladu z določbami Unije o državni pomoči.

4. Potniki so upravičeni do varstva v primeru insolventnosti organizatorja ne glede na njihov kraj prebivališča, kraj odhoda ali kraj prodaje turističnega

paketa ter ne glede na državo članico, v kateri se nahaja subjekt, ki zagotavlja varstvo v primeru insolventnosti.

5. Kadar insolventnost organizatorja vpliva na izvedbo turističnega paketa, je na voljo brezplačno jamstvo za zagotovitev povratka in po potrebi financiranja nastanitve pred povratkom.
6. Povračila plačil, na katera vpliva insolventnost organizatorja, se zagotovijo brez nepotrebnega odlašanja na zahtevo potnika in najpozneje v treh mesecih po tem, ko je potnik predložil dokumente, potrebne za preučitev zahtevka.
7. Kadar je to upravičeno glede na plačila, ki jih prejmejo turistični agenti, lahko države članice od turističnih agentov zahtevajo, da tudi oni poleg organizatorjev sklenejo varstvo v primeru insolventnosti, ne glede na drugi pododstavek člena 13(1).“;

(10) v členu 18 se odstavek 2 nadomesti z naslednjim:

„2. Države članice imenujejo osrednje kontaktne točke za lažje upravno sodelovanje in nadzor organizatorjev, ki poslujejo v različnih državah članicah, ter za izmenjavo informacij v zvezi z varstvom v primeru insolventnosti in vsemi mehanizmi, vzpostavljenimi za zagotavljanje učinkovitosti povračil v primeru odstopa od pogodbe o paketnem potovanju. Države članice kontaktne podatke teh kontaktnih točk uradno sporočijo vsem drugim državam članicam in Komisiji.“;

(11) člen 19 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 19

Varstvo v primeru insolventnosti in zahteve v zvezi z informacijami za povezane potovalne aranžmaje

1. Za povezane potovalne aranžmaje, kot so opredeljeni v členu 3(5), države članice zagotovijo, da trgovci, ki potnike pozovejo k sklenitvi pogodbe o drugačni vrsti potovalne storitve, zagotovijo jamstvo za povračilo vseh plačil, ki jih prejmejo od potnikov. Če so taki trgovci odgovorni za povratno potovanje potnika, jamstvo krije tudi povratek potnika. Smiselno se uporabljajo drugi pododstavek člena 17(1), člen 17(2) do (6) in člen 18.
2. Kadar trgovec potnika pozove k sklenitvi pogodbe o drugačni vrsti potovalne storitve, tudi če nima sedeža v državi članici, vendar na kakršen koli način usmerja take dejavnosti v državo članico, potniku zagotovi ustrezen obrazec standardnih informacij iz Priloge II, ki je ustrezno izpolnjen. Obrazec se zagotovi na jasn in viden način.
3. Kadar trgovci ne izpolnijo zahtev iz odstavkov 1 in 2 tega člena, v zvezi s potovalnimi storitvami, vključenimi v povezane potovalne aranžmaje, veljajo pravice in obveznosti iz členov 9 in 12 ter poglavja IV.
4. Če se oblikuje povezan potovalni aranžma, trgovec, ki sklene pogodbo o drugačni vrsti potovalne storitve, o tem obvesti trgovca, ki je potnika pozval k sklenitvi take pogodbe.“;

(12) člen 22 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 22

Pravica organizatorjev do pravnih sredstev in povračila stroškov

(1) Kadar organizator ali – v skladu z drugim pododstavkom člena 13(1) ali členom 20 – turistični agent plača nadomestilo, odobri znižanje cene ali izpolni druge obveznosti, ki jih ima po tej direktivi, države članice zagotovijo, da ima organizator ali turistični agent pravico do pravnih sredstev zoper vse tretje osebe, ki so prispevale k dogodku, zaradi katerega se zahteva nadomestilo, znižanje cene ali druge obveznosti.

(2) Države članice zagotovijo, da ponudnik storitev, kadar odpove storitev, ki je del turističnega paketa, ali je ne opravi, organizatorju v sedmih dneh povrne vsa plačila, ki jih je organizator plačal za storitve. Sedemdnevni rok začne teči na dan po odpovedi storitve ali na dan, ko bi bilo treba storitev opraviti, pri čemer se upošteva zgodnejši datum.“;

(13) Priloga I se nadomesti z besedilom iz Priloge I k tej direktivi;

(14) Priloga II se nadomesti z besedilom iz Priloge II k tej direktivi.

Člen 2

Poročanje Komisije in pregled

Komisija do [pet let po začetku veljavnosti te direktive] Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o uporabi te direktive. V poročilu bo upoštevan tudi vpliv na mikro-, male in srednje organizatorje.

Po potrebi se poročilu priložijo zakonodajni predlogi.

Člen 3

Prenos

1. Države članice najpozneje 18 mesecev po začetku veljavnosti te direktive sprejmejo in objavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo. Komisiji takoj sporočijo besedilo teh predpisov.

Navedene predpise uporabljajo od [6 mesecev po roku za prenos].

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice Komisiji sporočijo besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 4

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 5

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju,

*Za Evropski parlament
predsednica*

*Za Svet
predsednik*